אלא לאו בעבודה אחת ומדסיפא בעבודה אחת רישא נמי בעבודה אחת מידי איריא הא כדאיתא והא כדאיתא סיפא בעבודה אחת ורישא או בעבודה אחת או בשתי עבודות איבעיא להו פסח ששחטו בשאר ימות השנה לשמו ושלא לשמו מהו מי אתי שלא לשמו ומפיק ליה מידי לשמו ומכשיר ליה או לא כי אתא רב דימי אמר אמריתא לשמעתא קמיה דר' ירמיה הואיל ולשמו מכשירו בזמנו ושלא לשמו מכשירו שלא בזמנו מה לשמו המכשירו בזמנו אין מוציאו מידי שלא לשמו אף שלא לשמו המכשירו שלא בזמנו אין מוציאו מידי לשמו ופסול ואמר לי לא אם אמרת בשלא לשמו שכן נוהג בכל הזבחים תאמר בלשמו שכן אינו נוהג בכל הזבחים אלא בפסח בלבד מאי הוי עלה אמר רבא פסח ששחטו בשאר ימות השנה לשמו ושלא לשמו כשר דהא סתמו לשמו קאי ואפילו הכי כי שחיט ליה שלא לשמו כשר אלמא אתי שלא לשמו ומפיק ליה מידי לשמו כי שחיט נמי לשמו ושלא לשמו אתי שלא לשמו ומפיק ליה מידי לשמו א"ל רב אדא בר אהבה לרבא דילמא שאני היכא דאמר מהיכא דלא אמר דהא לאוכליו ושלא לאוכליו כשר וכל היכא דשחיט ליה שלא לאוכליו לחודיה פסול ואמאי הא סתמא לאוכליו קאי אלא שאני היכא דאמר מהיכא דלא אמר הכי נמי שאני היכא דאמר מהיכא דלא אמר א"ל [א]מידי איריא בשלמא התם כמה דלא עקר ליה בשחיטה סתמיה ודאי לשמו קאי אלא הכא סתמיה לאוכליו קאי דילמא מימשכי הני ואתי אחריני ומימני עלויה (אחריני) דתנן [ב]נמנין ומושכין את ידיהם ממנו עד שישחט איבעיא להו פסח ששחטו בשאר ימות השנה בשינוי בעלים מהו שינוי בעלים כשינוי קודש דמי ומכשיר ליה או לא אמר רב פפא אמריתא לשמעתא קמיה דרבא הואיל ושינוי קודש פוסלו בזמנו ושינוי בעלים פוסלו בזמנו מה שינוי קודש שפוסלו בזמנו מכשירו [ג]לאחר זמנו אף שינוי בעלים שפוסלו בזמנו מכשירו [ג]לאחר זמנו ואמר לי לא [ד]אם אמרת בשינוי קודש שכן פסולו בגופו וישנו בארבע עבודות

וישנו

אלא לאו בעבודה אחת. אף בעבודה אחת כשר ומתני' בין בעבודה אחת בין בשתי עבודות קאמר בעבודה אחת כגון בשחיטה מכשר ליה דמשום מקצת אוכלין לא פסלי ובשתי עבודות כגון שחט לאוכליו וזרק שלא לאוכליו אף על גב דכולה זריקה שלא לאוכליו כשר משום דאין מחשבת אוכלים בזריקה: **ומדסיפא.** אף בעבודה אחת קאמר רישא נמי אף בעבודה אחת קאמר דלשמו ושלא לשמו פסול דאף בגמר דבריו אדם נתפס ורבי יוסי היא ולא ר' מאיר: **סיפא בעבודה אחת רישא.** אימא לך אי אף בעבודה אחת ורבי יוסי היא אי בשתי עבודות קאמר ולא בעבודה אחת ור"מ דאי בעבודה אחת כשר בלשמו ושלא לשמו דתפוס לשון ראשון: **פסח בשאר ימות השנה.** כגון שהפרישו קודם לכן ימים רבים וקיימא לן דכשר לשלמים בפירקין דלקמן (ד' ע:) ואם שחטו לפסח פסול דלאו זמניה ואי לשם שלמים שחטו כשר והיכא דשחטו לשמו ושלא לשמו מהו: **אמריתא לשמעתא.** למילף מדין בנין אב דפסול: **אין מוציאו מידי שלא לשמו.** לתפוס לשון אחרון לבדו ולהכשיר הנשחט שלא לשמו ולשמו: **אף שלא לשמו כו' אין מוציאו מידי לשמו.** לתפוס לשון אחרון ולהכשירו: **שכן נוהג.** פסולו בכל הזבחים או לפסול לגמרי בפסח וחטאת או לפסול מעלות לבעלים לשם חובה בשאר זבחים כדתנן (זבחים ד' ב.) כל הזבחים שנזבחו שלא לשמן כשרין לזרוק ולהקטיר אימורים ולאכול בשרן ולא עלו לבעלים לשם חובה חוץ מפסח וחטאת שפסולין לגמרי אלמא נוהג בכל הזבחים הלכך לא אתי לשמו ומפיק לה מידיה לגמרי: **תאמר.** בפסול דלשמו שאינו נוהג אלא בפסח בשאר ימות השנה וכיון דקיל אתי שלא לשמו ומפיק ליה מידיה: **מהיכא דלא אמר.** דאף על גב דהיכא דלא אמר ברישא לשמו ואמר שלא לשמו כשר היכא דאמר פסול: **דהא שלא לאוכליו פסול.** ואף על גב דסתמיה לאוכליו קאי אתי שלא לאוכליו ומפיק ליה מסתמיה וכי אמר ברישא לאוכליו והדר שלא לאוכליו לא אתי שלא לאוכליו ומפיק ליה מידי לאוכליו וכשר: **הכי השתא.** ומי דמי סתמא דלאוכליו לסתמא דלשמו דתילפינהו מהדדי התם סתמא דלשמו אלים טובא דכל כמה דלא איעקר ליה שם פסח מיניה סתמא לשמו קאי ואפילו הכי כי אמר שלא לשמו מפיק ליה מסתמיה הלכך כי אמר לשמו ברישא נמי יליף מיניה דאתי שלא לשמו ומפיק ליה מידיה דלא שאני לן בין היכא דאמר מהיכא דלא אמר אבל לאוכליו מי אלים סתמא דידיה דסתמא ליקו להני אוכלין הא אי בעי מימשכו הני מיניה ומוכרין אותו לחבורה אחרת: **דתנן נמנין עליו ומושכין ידיהן ממנו עד שישחט.** הבא למנות עליו ימנה והרוצה למשוך ידיו ממנו שכבר נמנה עליו מושך הלכך לא אלים סתמא דלאוכליו ואף על גב דאתיא מחשבת שלא לאוכליו ומפקא ליה מסתמא ופסל ליה שאני לן היכא דאמר לאוכליו ברישא מהיכא דלא אמר דהתם טעמא משום דלא אלים סתמיה הוא ואיכא למימר אימשכו להו קמאי ואימנו עליה חולה וזקן ואישתחיט כוליה שלא לאוכליו וכי אמר לאוכליו ושלא לאוכליו הוו להו מקצת אוכלין ולא פסלי: ה"ג **פסח ששחטו בשאר ימות השנה בשינוי בעלים מהו** ול"ג **לשמו.** שחטו סתם בשינוי בעלים. של ראובן היה ושחטו לשם שמעון אבל לא עקר שם פסח ממנו: **כשינוי קודש.** שלא לשמו: **שינוי בעלים פוסל.** בפסח בזמנו לגמרי וכן בחטאת ובשאר זבחים מונען מלעלות לשם חובה וכל תורת שינוי קודש עליהן בשמעתא קמייתא דזבחים [ד.]: **פסולו בגופו.** שמחשבתו על עצמו של קרבן: **וישנו בארבע עבודות.** שחט או קיבל דמו (או [ה]זרק או הלך) שלא לשמו פסול דבכל ארבע עבודות דם ילפינן ליה לפוסלה בפ"ק דזבחים (ז:) שחיטה מזבח פסח [שמות יב] שתהא זביחתו לשם פסח ושאר עבודות מועשית פסח [דברים טז] שיהו כל עשיותיו לשם פסח:

וישנו

פסח ששחטו לשמו ושלא לשמו. אומר ר"י דמיבעיא ליה אפי' לר"מ דסבר בעלמא תפוס לשון ראשון דילמא הכא פסול דלשמו דאינו נוהג בכל הזבחים לא חשיב למיחל והוי עקירה או דילמא אפ"ה אמר תפוס לשון ראשון אליבא דר' יוסי הוה מצי למיבעי אפילו בשלא לשמו ולשמו אלא להכי נקט לשמו ושלא לשמו משום דבעיא אפילו אליבא דר"מ:

בשאר ימות השנה. היינו קודם שהגיע זמן הפסח כדפי' בקונטרס ולכך בעי עקירה לפי שעומד לפסח כשיבא ובכולה שמעתא חשיב ליה דקאי לשמו אבל לאחר הפסח משמע לקמן (ד' סד.) דספיקא הוי דקאמרינן ש"מ פסח בשאר ימות השנה בעי עקירה:

הכא נמי אתי שלא לשמו ומפיק מידי לשמו. וא"ת והא לשמו ושלא לשמו כשר לר"מ ולא אמרינן אתי שלא לשמו ומפיק מידי לשמו ושלא לשמו גרידא פסול אע"ג דסתמא לשמו קאי ואור"י דהתם היינו טעמא דהכשר לשמו נוהג בכל הזבחים הילכך כי אמר לשמו אלים למיחל טפי ולא אתי שלא לשמו ומפיק ליה אבל האי פסול דלשמו אינו נוהג בכל הזבחים ולהכי לא מקשה ליה אלא מלאוכליו ושלא לאוכליו דלא שייך אלא בפסח גרידא:

סתמו להני אוכלין קאי הני מימשכי כו'. הקשה ריב"א מה לנו אי לא קאי להני אוכלין מ"מ סתמא לאוכלין קאי או להני או לאחריני דסתמא לא לחולים או לזקנים קאי ואפ"ה שלא לאוכליו מפיק מלאוכליו ושלא לאוכליו נמי אמאי לא עקר לאוכליו דקאמר ברישא ואומר ר"י דכששוחט לאוכליו ושלא לאוכליו אינו כשר אלא על ידי אותם אוכלין ששחט וחישב עליהן וסתמיה לאו לאלו אוכלין (א) והרי כאילו לא קאי לאוכליו:

וישנו

רבינו חננאל

אלא ודאי בעבודה אחת ומדסיפא כו' ובעיא דרב פפא לא איפשיטא. פי' פתיכי מערבין כדגרסינן בתחלת שבועות בענין מראות נגעים, אימור דשמעת לה לר"ע בפתוך בחלוק מי שמעת ליה. וכמשנה בתחלת נגעים הפתוך כשלג ביין המזוג כשלג הפתוך שבסיד כו'. **איבעיא להו פסח בשאר** ימות השנה לשם פסח ולשם שלמים מהו, מי אתי שלא לשמו מפיק ליה מיד לשמו ומכשיר ליה או לא. מפורש בתחלת שחיטת קדשים כי שלא לשמו בכל הזבחים פסול שלא עלו לבעלים לשם חובה ולשמו כשר, ופסח בשאר ימות השנה שלא לשמו כשר ולשמו פסול, זה ביניהם, ופשיט ליה רבא מיניה דאתי שלא לשמו מפיק ליה מיד לשמו וכשר ודייק ליה הכי דקאמר דהא לעולם והא בסתמא לשמו קאי וכי מפרש בשאר ימות השנה שלא לשמו נדחה לשמו וכשר, כך אע"פ שהזכיר עכשיו לשמו בא שלא לשמו ודחאו ונמצא הזבח כשר. **ואקשינן עליה רב אדא והא** סתמא לאוכלין קאי ואי פריש שלא לאוכליו בלבד פסול אמאי נימא כאלו לאוכליו ושלא לאוכליו שחטו והיה כשר. ודחה רבא ואמר לא דמי בשלמא פסח כיון שהקדישו לשם פסח ודאי נקבע לשם פסח וסתמו שם פסח עליו ואי אפשר לו לשנותו מקדושתו. אבל הני אוכלין מדבק דביקי ביה אי משכו הני ואתו אחרינא ונדחו קמאי לגמרי בעדנא דאתו בתראי ופסח ליכא למימר הכי ולפיכך שאני. **איבעיא להו פסח ששחטו בשינוי בעלים בשאר ימות השנה** כגון שהיה פסח זה לראובן ושחטו לשם שמעון, מי נחשב זה אותו שינוי בעלים כשינוי קדש, כגון מי שהיה לו פסח ושינה אותו ושחטו לשם שלמים וכשר או לא. ופשטינן **שינוי קדש פוסל בזמנו,** פי' בי"ד. גרסינן בשחיטת קדשים אשכחן שינוי קדש שינוי בעלים מנא לן, אמר רב פנחס אמר קרא ובשר זבח תודת שלמיו, פי' כשם שאם שחט הפסח לשם שלמים פסול, וזהו שינוי קדש הפוסל בזמנו, כן אם שחט פסח ראובן בזמנו לשם שמעון פסול. כשם ששינוי קדש שפוסלו בזמנו מכשירו שלא בזמנו, כך שינוי בעלים מכשיר אותו שלא בזמנו. [ו]פריך מה לשינוי קדש שכן נפסל בשמו, כי היה שמו פסח ונשחט לשם שלמים, נמצא כי נשתנה ונעשה שינוי בגופו בזבח עצמו. עוד נוהג שינוי קודש בארבעה עבודות בשחיטה או בקבלה או בהולכה או בזריקה, בכל אחת מאלו נפסל, לאפוקי שינוי בעלים דאינו נפסל אלא בשחיטה בלבד, כדתנן נמנין ומושכין ידיהן ממנו עד שישחוט אבל אם נשחט לשם בעלים אף על פי שנזרק לשם אחר כשר.

מסורת הש"ס

א) הכי הגמרא כצ"ל, ב) לקמן סד. [יומא מט: גיטין כה.], ג) לשלא בזמנו כצ"ל, ד) זבחים דף ד., ה) [אי הלך או זרק כך יתכן להיות ועיין מה שכתבו התו"ע פרק ב' דחולין מ"ו ד"ה שהמחשבה וכו' דדחוק לומר כפירש"י והרע"ב דהתם],

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה סתמו וכו' לאו לאלו אוכלין קאי והרי:

מוסף רש"י

נמנין ומושכין את ידיהם ממנו. נמנין על הפסח מי שרוצה לימנות, ומושך ידיו ממנו מי שרוצה לימשך (יומא מט:) מי שהיה נמנה ורוצה לימשך ולהמנות על אחר, מושך ידיו הימנו (גיטין כה.). עד שישחט. אבל לאחר שחיטה לא נמנין ולא נמשכין דכתיב ואם ימעט הבית, אם באו להמעט ולהמשך ממנו, מהיות משה, בחיותו של שה יתמעטו (שם).